

Vår ref.
08/1191-17

Dato:
10.12.09

Anonymisert versjon av sak

ANONYMISERT VERSJON AV SAK

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage av 10. september 2008 fra A.

A ble bortvist fra Prinsen camping 13. august 2008. A hevder bortvisningen har sammenheng med hans etniske bakgrunn som tater.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har kommet frem til at Prinsen camping og badeplass handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 første ledd, da A ble forsøkt bortvist fra campingplassen.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Fristen er tre uker fra mottakelse av dette brevet, se vedlagte orientering.

BEGRUNNELSE FOR OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Den 13. august 2008 sjekket A inn på Prinsen campingplass. Eiereren av campingplassen ga A beskjed om at han ikke var ønsket der. Partene er uenige om hva som konkret ble sagt, og hvordan avvisningen ble begrunnet. Det er imidlertid på det rene at innehaveren mente å ha kjent igjen A fra en konflikt tilbake i 1981, at hun i tillegg viste til en hendelse som skal ha skjedd i 2000. Dette var årsaken til at A nå ikke var ønsket som gjest på campingplassen. Da A nektet å forlate campingplassen, truet hun med å tilkalle politiet.

A ignorerte bortvisningen og parkerte på campingplassen. Om morgenen 14. august 2008 oppsøkte han campingstedets kiosk for å betale for oppholdet, samt kjøpe en avis. Han fikk betale for oppholdet, men ble nektet å kjøpe avis. A forlot campingstedet på kvelden samme dag.

Partenes anførsler

A hevder at innehaveren av campingplassen kjente til at han har taterbakgrunn, og at hun uttalte at han ikke var velkommen på campingplassen på grunn av hans taterbakgrunn. Han avviser at han var involvert i en konflikt på Prinsen campingplass i 1981.

Han erkjenner å ha vært på campingplassen i 2000, men har en annen fremstilling av hendelsesforløpet. A skriver blant annet følgende i e-post av 12. oktober 2008 til ombudet (ordrett gjengivelse av As e-post):

”13 august 2008 jeg til prinsen camping og det er veldig trang innkjørsel så jeg stengte hele veien for andre gjester. så jeg kjørte inn på plassen uten og kampere og gikk til bort resepsjon å skrive meg inn. men ble avvist uten grund. Så i ergelse kanperte jeg og vi hadde erend og var borte en times tid når vi kom tilbake hadde hun fjernet vognen og falken uten grund så vi måtte betale store penger for å få tilbake vognen. og episoden i 2000 lyger hunn også. da jeg kom på plassen og skulle være bare en natt og plassen var fullt av gjester både utenlandske norske.så vist hun kan legge regnskap for den tiden så vill det vise at plassen var fullt av jester. så hun lyger alt som hun sier om meg”

Prinsen campingplass avviser at A ble bortvist fra campingplassen

13. august 2008 på grunn av hans taterbakgrunn. I svar til ombudet viser innehaveren til at det ved flere anledninger har bodd gjester med taterbakgrunn på campingplassen.

Innehaveren av campingplassen anfører at A ble bortvist 13. august 2008, samt nektet å kjøpe avis 14. august 2008, på grunn av tidligere episoder som hadde funnet sted, nemlig 1. mai 1981 og 27. august 2000. Det hevdes at A 1. mai 1981 slo ned datidens driver. Videre hevdes det at han 27. august 2000 kjørte inn på campingplassen og parkerte på et område som var avstengt og sperret ved skilting. Det opplyses at denne del av plassen var ”*særlig våt og ganske oppkjørt og ikke egnet for vognoppstilling*”. Innehaveren påstår hun meddelte A at området var stengt ”*og at han vet fra før at han er uønsket på plassen*”. Han ble nektet å parkere, men A skal ha ignorert dette. Falken ble derfor tilkalt for å taue bort vognen. Innehaveren hevder også at As parkering i det avstengte området påførte området betydelige skader.

Campingsplassen har innhentet en redegjørelse fra Falck Redning AS for å dokumentere forholdet som fant sted 27. august 2000. Følgende fremgår av svaret fra Falck Redning:

”Jobben ble utført av vår hjelpestasjon i Ålesund i følge dine opplysninger. Vi har så langt det er mulig gått tilbake i våre registre for å sjekke om jobber ført inn elektronisk i våre systemer. Det er den ikke da våre hjelpestasjoner på den tiden brukte assistanserekvisisjoner. Det er dessverre ikke mulig å finne disse tilbake fra år 2000 da de ikke er oppbevart i et arkiv. Dette er en kjøreordre og ikke et regnskapsbilag og oppbevares ikke i 10 år slik et regnskapsbilag gjør. Det er derfor ikke noen dokumentasjon hos Falck Redning AS på selve jobben i form av en kjøreordre/Bestilling. Daglig leder i Falck Ålesund som var den stasjon som utførte oppdraget sendte assistanserekvisisjonen til Falck sentralt og den er således ikke lagret lokalt”

Campingplassens innehaver hevder at også A er innforstått med hendelsen i 2000, og at hans vogn ble fjernet av Falck. Hun viser i den sammenheng til As e-post til ombudet av 12. oktober 2008.

Når det gjelder den påklagede hendelsen 13. august 2008, viser campingplassen til at A ble gjenkjent da ha ville registrere seg. B, som arbeidet i resepsjonen, beskriver at:

”HR A kom kjørende inn på området – parkerte på omtrent samme sted som han gjorde i 2000, uten først å ta kontakt med noen i resepsjonen. Han ignorerte igjen skilt ved innkjørsel om at alle gjester skal registreres ved ankomst”.

Campingplassen viser til at B meddelte A at han ikke var ønsket som gjest på plassen under henvisning til episoden i august 2000. Da A ikke ville fjerne seg, tok B kontakt med politiet, som opplyste at de ikke hadde tid til å rykke ut og hun skulle ringe tilbake dersom ”han laget mer bråk”. Da hun skulle orientere A om at hun hadde kontaktet politiet, hadde A allerede kjørt bort og returnerte først da resepsjonen stengte kl. 22.00.

Ombudet har fått tilsendt kopi av dagsrapporter fra 13. og 14. august 2008. Dagsrapporten datert 13. august lyder som følger:

”A kom m/vogn og parkerte på peismarka uten først å melde seg i resepsjonen. Jeg gikk ned og sa fra at han pga oppførselen ikke var ønsket her. Han begynte å med en gang å hyle om at jeg ikke hadde rett til å kaste ham ut da han ikke hatt noe å gjøre med den saka i 1980. Så hisset han seg enda mer opp og brukte et [uklar skrift] språk når han huska at han hadde måttet betale Falken for å få ut vogna i 2000. Jeg sa han fikk roe seg og dra senest om 30 min og ellers ringte jeg politiet. Han ble enda sintere og noen engelske turister ble helt [uklar skrift] av ham så de gikk inni bobilen sin. Jeg snudde meg og gikk. Det nytter ikke å snakke med en slik drittsekk.

C – les ang A. Hva gjør vi? Vi stenger – og noterer at A ikke har vært tilbake siden han ble tilsnakke i dag”

Dagsrapport datert 14. august lyder som følger:

”A kom inn i resepsjonen og ville betale for oppholdet og kjøpe VG. C nektet ham – og de ble begge sinte og høyrøstet. Jeg sendte C ut – og overtok. Lot A betale og nekta fremdeles salg av VG. Sa vi ville ikke selge til folk som ikke kan oppføre seg. Klarte å holde meg noenlunde rolig til tross for at jeg er rasende. Han begynte å klage på at han var tater og derfor fikk han ikke bo her og skulle anmelde oss. Helt greit svarte jeg - det er ikke lov å diskriminere folk! Han var så ekkel at jeg til slutt snudde meg og forlot resepsjonen. Heldigvis var det ingen folk.”

Campingplassen anfører at A ikke forlot campingplassen før sent på kvelden 14. august 2008 og skulle da ha betalt for et døgn ekstra.

Diskrimineringsloven

Likestillings- og diskrimineringsombudet håndhever blant annet diskrimineringsloven, som forbyr diskriminering på grunn av blant annet etnisitet, jf. lovens § 4 første ledd.

Loven oppstiller et unntak for forskjellsbehandling som er ”*nødvendig for å oppnå et saklig formål, og som ikke er uforholdsmessig inngripende overfor den eller de som forskjellsbehandles*” jf. § 4 fjerde ledd.

Hvis det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd en diskriminering, skal det legges til grunn at slik diskriminering har funnet sted ”*hvis ikke den som er ansvarlig for handlingen, unnlåtelsen eller ytringen sannsynliggjøre at det likevel ikke har funnet sted slikt brudd*” jf. diskrimineringsloven § 10.

Ombudets vurdering

Likestillings- og diskrimineringsombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskrimineringsloven, jfr. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd.

Ombudet skal ta stilling til om A er blitt diskriminert på grunn av sin bakgrunn som tater. Personer med taterbakgrunn er vernet av lovens forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet.

Det første spørsmålet er om han ble behandlet dårligere enn andre var/ville ha blitt behandlet i en tilsvarende situasjon, og om forskjellsbehandlingen i så fall hadde sammenheng med hans etnisitet.

Det kan anføres at A ikke ble stilt dårligere, da han uansett parkerte på campingplassen og således tiltok seg adgang til området for en periode. Ifølge forarbeidene til likestillingsloven og den tidligere Klagenemnda for likestilling sin praksis, er det imidlertid ingen forutsetning for å fastslå diskriminering at man har blitt skadelidende som følge av handlingen. Ot.prp. nr. 77 (2000-2001) s. 27 lyder:

”Med stilling menes rettsstilling i vid forstand. Gjennom praksis er det fastslått at ikke bare de handlinger som har medført at noen har kommet i en dårligere stilling, men også de som er egnet til å medføre at noen kommer i en dårligere stilling, kan rammes av loven. I sak nr. 10/92 uttalte Klagenemnda for likestilling at en handling kunne være i strid med loven dersom den var egnet til å ramme det ene kjønn på en

urimelig måte, uansett om det er mulig å påvise direkte skadevirkninger i det konkrete tilfellet.”

Harmoniseringshensyn taler for at tilsvarende lovtolkning også skal legges til grunn i henhold til diskrimineringsloven. At innehaveren av campingplassen forsøkte å bortvise A, har hatt betydning for hans rettsstilling, selv om han ignorerte forbudet og parkerte på campingplassen uansett. Det må derfor legges til grunn at A ble dårligere stilt enn andre når han ikke fikk adgang til campingplassens tjenester.

For å kunne fastslå at en handling er i strid med diskrimineringsloven, er det imidlertid ikke tilstrekkelig at en person har blitt stilt dårligere enn andre som følge av handlingen. Det må påvises en årsakssammenheng mellom forskjellsbehandlingen og personens etnisitet. Det er klager som starter en klageprosess og som har bevisføringsplikten i første omgang. Det at A har taterbakgrunn, er ikke tilstrekkelig for å si at det er grunn til å tro at han er blitt utsatt for ulovlig forskjellsbehandling.

Det neste spørsmålet ombudet skal ta stilling til, er derfor om det er grunn til å tro at As bakgrunn som tater har hatt negativ betydning for campingplassens beslutning om å avvise ham som gjest. Dersom ombudet finner at det er grunn til å tro at hans taterbakgrunn har hatt betydning, går bevisbyrden over på campingplassen, som må sannsynliggjøre at det er andre forhold som førte til at han ble avvist.

Prinsen campingplass tilbyr tjenester i form av blant annet camping av campingvogner, samt utleie av rom og hytter. Tjenesten er tilgjengelig for allmennheten. Det å avvise en potensiell gjest som ønsker å ta seg inn på plassen når det er ledig kapasitet, vil i utgangspunktet bety at innehaveren har vurdert vedkommende som en del av en ikke ønsket kundegruppe. A anfører at da han oppsøkte campingplassen 13. august 2008, ble han informert om at han ikke var ønsket på campingplassen fordi han har taterbakgrunn. A benekter å ha handlet på en måte som legitimerer utestengelse fra campingstedet. A mener at den eneste grunnen til at han ble forsøkt nektet adgang til campingplassen, er at han tilhører en etnisk gruppe som campingplassen ønsker å stenge ute.

Innehaveren av campingplassen avviser dette, og viser til at de ved flere anledninger har hatt gjester med taterbakgrunn. Prinsen campingplass har begrunnet avvisningen med at A tidligere har laget problemer, en gang i 1981, og en gang i 2000, og at han derfor var uønsket som gjest.

Ombudet vil kommentere de to forholdene hver for seg:

Det hevdes først at uenighetene har sammenheng med at A og hans familie hadde *"slått ned tidligere driver"* 1. mai 1980. Innehaveren hevder at hendelsen ble politianmeldt. A benekter å ha kjennskap til episoden. Ombudet finner ikke grunn til å tillegge disse uenighetene særlig vekt, særlig når innehaveren ikke har lagt frem politianmeldelsen. Når ikke slik dokumentasjon er fremlagt, finner ombudet ikke grunn til å legge vekt på en påstått hendelse som skal ha funnet sted for nærmere 30 år siden. Ombudet vil også bemerke at henvisning til tidligere negative hendelser må tillegges begrenset verdi når det er snakk om hendelser som er skjedd flere år tilbake. I motsatt fall må man kunne stille krav om at campingplassen, som en profesjonell part, dokumenterer at vedkommende er informert om at han/hun er uønsket for all fremtid.

For det andre er det vist til en hendelse 27. august 2000. I sin beskrivelse av denne dagen skriver innehaveren blant annet følgende: *"og at han vet fra før at han er uønsket på plassen"*. Ombudet tolker dette dit hen at A også den gangen han oppsøkte campingstedet 27. august 2000, ble forsøkt bortvist. I følge eierens videre beskrivelse skal A også da ha ignorert eiers ønske om å forlate campingstedet. Selv om campingstedet ikke har klart å innhente dokumentasjon fra Falken som bekrefter borttauingen av As campingvogn 27. august 2000, har A i sin e-post til ombudet av 12. oktober 2008 nevnt at han måtte *"betale store penger for å få tilbake vognen"*. Partene er dermed enig i at As campingvogn ble tauet bort av Falken.

Ombudet mener imidlertid at sakens faktum tilsier at diskusjonen mellom partene 27. august 2000 oppsto *som følge av* at han ble forsøkt bortvist da han oppsøkte campingstedet. Det er ikke forklart nærmere hvorfor campingstedet 27. august 2000 uttalte at *"han vet fra før at han er uønsket på plassen"*. Etter forespørsel fra ombudet har innehaveren opplyst følgende:

"A har årlig gjennom flere år også før 2000 besøkt campingplassen. Han har hver gang gjennomgående ignorert gjeldende regler for blant annet registrering ved ankomst. Regelverket som er klart oppslått flere steder på campingplassen (ute og inne). Dette er stadig blitt påpekt overfor A, og det har flere ganger overfor ham blitt uttalt omtrent ordrett følgende: Når du A ikke kan oppføre deg og følge regelverket som gjelder for denne campingplassen, så er du ikke velkommen her".

Innehaveren hevder at episoden 27. august 2000 kun er ment som eksempel på konflikten mellom partene. Ombudet kan imidlertid ikke se at campingstedet har dokumentert, i dagsrapporter el., at A flere ganger har brutt campingstedets reglement knyttet til registrering ved ankomst. Uansett kan ikke ombudet se at dette kan sies å være relevant i vurderingen av hvorvidt han skal utestenges fra

campingstedet for all fremtid. Videre er det ikke fremlagt dokumentasjon på at A ikke har betalt for sine opphold på campingplassen.

Dagsrapportene fra 13. og 14. august 2008 forklarer heller ikke hvorfor han ble forsøkt bortvist. Rapportene viser kun at det har oppstått konflikt mellom partene fordi A ignorerte eiers bortvisning. Rapportene dokumenter altså konflikter som oppsto etter bortvisningen, men sier ikke noe om årsaken til bortvisningen.

På bakgrunn av dette vurderer ombudet campingstedets anførsler slik at de ikke er egnet til å svekke mistanken om at etnisitet spilte inn ved avvisningen. Etter en konkret vurdering av materialet som er lagt frem, mener ombudet at det er grunn til å tro at As etnisitet ble tillagt negativ vekt da han ble forsøkt bortvist. Bevisbyrden går derfor over på Prinsen camping. Prinsen camping må dermed sannsynliggjøre at det likevel var andre grunner enn As etniske bakgrunn som førte til at han ble forsøkt bortvist, jf. diskrimineringsloven § 10.

Spørsmålet blir om campingplassen har sannsynliggjort at det var andre årsaker enn As etnisitet som var årsaken til at han ble forsøkt bortvist. Campingplassen har vist til erfaringer med A nevnt ovenfor. Det vises til gjennomgangen ovenfor hvor ombudet etter en konkret vurdering ikke finner campingstedets forklaring som troverdig. Ombudet legger derfor til grunn at Prinsen campingplass ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at det var andre forhold enn hans etniske bakgrunn som var grunnen til at han ble forsøkt bortvist 13. august 2008.

Konklusjon:

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Prinsen campingplass handlet i strid med diskrimineringsloven § 4 da de forsøkte å bortvise A fra campingplassen 13. august 2008.

I saker om diskriminering på grunn av etnisitet, har den som diskriminerte rett til erstatning og oppreisning etter diskrimineringsloven § 14. Ombudet håndhever ikke reglene om erstatning og oppreisning. Slikt krav må fremmes for domstolen.

Ombudet oppfordrer allikevel partene til å komme frem til en frivillig løsning. Ombudet ber om en tilbakemelding på om Prinsen camping vil komme til en minnelig løsning med A.

Dersom partene ikke kommer frem til en frivillig løsning, har ombudet adgang til å bringe en sak inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Ombudet ber om en tilbakemelding innen 15. mai 2009.

Med vennlig hilsen

Beate Gangås
Likestillings- og diskrimineringsombud

Vedlegg: Orientering om adgangen til å bringe en sak inn for
Likestillings- og diskrimineringsnemnda
Kopi: Prinsen camping og badeplass
Kopi: A

Saksbehandler: Serap Helin Hartwig